

בואי תימן

מכון מחקר בינלאומי למורשת ותרבות

ראש המכון: פרופ' אהרן גימאני

ייעדי המחקר של המכון

המכון יקדם פעילות מחקרית של מורשת יהודי תימן משלושה היבטים:

הקהילות היהודיות בגלות תימן

קשרי יהודי תימן עם שאר תפוצות ישראל

עליית יהודי תימן והתיישבותם בארץ-ישראל

המכון ישאף במידת האפשר, לשמש כבית רוחני לחוקרים בתחומים מגוונים על ידי הענקת מלגות וסיוע לחוקרים, וישתדל לדאוג לקשר ביניהם על ידי מפגשים תרבותיים מעת לעת שבהם יציגו החוקרים את פירות מחקריהם, ומפגשים אלו יאזו בהם תרומה נכבדה בהפריה ההדדית שתהיה בין החוקרים.

מטרת המכון:

קידום מחקר אקדמי במורשת יהודי תימן והוראתה לציבור הרחב

במורשת הרוחנית של יהודי תימן נשתמרו מסורות יהודיות עתיקות בכל תחומי החיים: שרידים מתורת ארץ ישראל הקדומה, שרידי השפעה מהמרכז הבבלי ומתורת רב סעדיה גאון, השפעה לאורך זמן עד ימינו מתורת הרמב"ם והגותו, וכן השפעה מתורת ר' יוסף קארו וקבלת האר"י.

חכמים וחוקרים שהתודעו לאורח החיים וההליכות שלבני תימן, הבחינו בייחודיות של עדה זו באורחות חייה ובמנהגיה. הם העירו שיסודות קדומים המצויים במורשת יהודי תימן היו בעבר משותפים לכל בית ישראל אלא שברבות הימים נשתכחו מעדות ישראל ונשתמרו במידה מרובה ביהדות תימן, ומצאו בכל אלה משהו מהוד קדומים, מנצח ישראל.

הרב אברהם יצחק הכהן קוק, פרופ' שלמה דב גויטיין ופרופ' יהודה רצהבי, הדגישו ייחוד זה.

הרב קוק כתב לאביו בשנת תרס"ט (1909), על עולי תימן ברחובות שאותם פגש בתוקף תפקידו כרב הראשי של יפו ומושבות יהודה:
"והתימנים הללו, הנם ברוך ה' אנשים בריאים, אהבים את העבודה, מתפללים בכל יום ג' פעמים בציבור, בכונה, בסדר מיוחד שבבית הכנסת הגדול פה שייחדו להם, ומתנהגים בכל נימוסי ארצם, הקרובים הרבה למנהגי ישראל היותר ראשונים בכל דבר" (איגרות הרא"ה, א, איגרת ריב).

פרופ' שלמה דב גויטיין שהכיר מקרוב את אורחות יהודי תימן כתב עליהם:
"רב הוא ייחודם של יהודי תימן [...] למרות זיקתם הרוחנית הערה של יהודי תימן אל כלל היהדות [...] הם נשארו במידה רבה כפי שהיו באחרית תקופת התלמוד" (ש"ד גויטיין, "חינוך יהודי מקורי", בתוך ספרו התימנים, עמ' 241-242).

פרופ' יהודה רצהבי, חתן פרס ישראל, שעלה מתימן בשנת תרפ"ד (1924) כתב:
"יהודי תימן בגלותם לא עמדו על ייחודם. בעיני רוחם דימו שכל שבטי ישראל כמותם, בצלמם ובדמותם. משבאו לארץ ונתודעו ליוצאי גלויות אחרות נפקחו עיניהם וראו ייחודם ומהותם, ונודעה להם תימניותם" (י' רצהבי, במעגלות תימן, פתח דבר, עמ' יג).

רובו של החומר בחקר יהדות תימן עדיין מצוי בכתבי יד, ולכן חשוב וצריך לגלות תעודות ורשימות וכן חיבורים של חכמי התקופה שעדיין מצויים בכתבי יד ולבדוק אותם, ולרכז את המידע הרב המצוי בכתבי היד הפזורים בספריות ציבוריות, באוספים פרטיים ובידיים פרטיות.

חברי הוועדה האקדמית והנהלת המכון

פרופ' אהרן גימאני
אוניברסיטת בר אילן, ראש המכון

ד"ר רחל ידיד
יו"ר עמותת "אעלה בתמר" לחקר יהדות תימן ותרבותה

מר חנניה קורש
מנהל "מרכז מורשת יהדות תימן וקהילות ישראל" ברחובות

פרופ' יצחק אפרים
אוניברסיטת פרינסטון, ארצות הברית

ד"ר דרורה ערוסי
מנהלת קשרי חוץ

מרכז מורשת יהדות תימן וקהילות ישראל

hananya@bet-moreshet.co.il | www.bet-moreshet.co.il | 073-3946150

עמותת "אעלה בתמר"

www.eelebetamar.org.il | חסר ירושלים בהמשך | 08-6566900

ACADEMIC AND STEERING COMMITTEES

Chairman: Professor Aharon Gaimani
Bar Ilan University

Director: Dr. Rachel Yedid
Chairperson, E'eleh BeTamar

Director: Mr. Hananya Koresh
Director, "Heritage Center of Jews of Yemen and Jewish communities", Rehovot, Israel

Academic Advisor: Professor Ephraim Isaac
Director, Institute of Semitic Studies, Princeton, NJ

International Relations: Dr. Drora Arussy
Senior Director, ASF Institute of Jewish Experience

מרכז מורשת יהדות תימן וקהילות ישראל
hananya@bet-moreshet.co.il | www.bet-moreshet.co.il | 073-3946150

עמותת "אעלה בתמר"
www.eelebetamar.org.il | חסר יושלם בהמשך | 08-6566900

GOAL: PROMOTE ACADEMIC RESEARCH ON THE HERITAGE OF JEWS OF YEMEN & DISSEMINATE IT TO THE GREATER PUBLIC

Jews of Yemen maintained ancient Jewish practices, including particular laws set out by the schools of Torat Eretz Yisrael and Babylonia and that of Rav Sa'adya Gaon. They continuously followed the Rambam's teachings and halakhah while groups of Yemenites then integrated the teachings of Rav Yosef Karro and the Kabbalah of the Ar"i.

Hakhamim and researchers throughout the ages have attested to the uniqueness of this community in their way of life and in their customs. They note that some of the ancient practices found amongst Jews of Yemen were once practiced by all Jews. However, many communities lost their connections to these practices over the generations, and there are practices that today are only found amongst Jews of Yemen.

Rabbi Avraham Yitzhak HaCohen Kook, Professor S.D. Goitein and Professor Yehuda Razhabi all note the uniqueness of this diaspora.

In 5669 (1909), Rav Kook wrote to his father about Yemenite Jewish immigrants living in Rehovot. He met them in his capacity of Chief Rabbi of Yafo and the communities of Judea. He wrote:

"and these Yemenites, they are healthy, Thank God, love labor, pray three times a day in a minyan, with intent, and in a unique way in the main synagogue that they established here. They are polite as befits their country of origin. And they are closer to the original customs of Israel in every manner." (Iggrot Haro"eh, 1, Iggeret 212)

Professor Shlomo Dov Goitein who lived among the Jews of Yemen in Israel wrote of them:

"the Jews of Yemen are unique... despite the spiritual affinity of the Jews of Yemen for all Judaism and Jews ... they remained much as they were at the end of the Talmudic era" (S.D. Goitein, "Original Jewish education", HaTeimanim, pp 241-242)

Professor Yehuda Razhabi, Israel Prize recipient, who himself made Aliyah from Yemen in 5684 (1924), wrote:

"The Jews of Yemen in their exile did not commit to their uniqueness. They envisioned that all the tribes of Israel acted as they did in appearance and action. When they came to Israel and were introduced to other diasporas, their eyes were opened to their uniqueness, and in essence their Yemeniteness." (Y. Razhabi, Intro, BeMaaglot Teiman, page 13)

Most of the resources for Yemenite Jewry is still in the form of handwritten manuscripts. It is therefore incumbent upon us to find, catalog, and document these manuscripts that are located around the world hidden in the stacks of libraries, in private collections, and in personal libraries.

BO'EE TEIMAN INTERNATIONAL RESEARCH INSTITUTE OF HERITAGE AND CULTURE

CHAIRMAN: PROFESSOR AHARON GAIMANI

OBJECTIVES OF THE INSTITUTE

The institute will promote research of the heritage of the Jews of Yemen on three levels

The communities in the Yemenite diaspora

Communications between Jews of Yemen and the other Jewish diasporas

Aliyah of Jews of Yemen and their resettling in the Land of Israel. The institute's mandate is to be a spiritual home for researchers of all disciplines by providing grants, advice, networking, and programs. The network will grow through small group programs for a new influx of researchers each year which will culminate in events where researchers will present the fruits of their labor. These events, open to the general public, will offer insight and understanding as well as provide more opportunities for researchers to present their findings.

